

OGENJ V ALPAH 2013: ODSTRANJEVANJE ZARASTI NA PLANINI VELO POLJE IN FILMSKI VEČER V BOHINJU

CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp, Triglavski narodni park in Planinska zveza Slovenije v sodelovanju s Turizmom Bohinj in Krajevno skupnostjo Studor-Stara Fužina ob mednarodnem dogodku Ogenj v Alpah vabijo na filmski večer **v soboto, 10. avgusta 2013, ob 20.30, pred kulturnim domom v Stari Fužini v Bohinju**. Obiskovalci si bodo lahko ogledali filma **Planšarstvo v Bohinju: Pašna srenja Studor-Stara Fužina (1979)** in **Sfinga (2011)**. Projekcija filmov bo na prostem, v primeru slabega vremena pa v dvorani kulturnega doma.

Ravno tako v soboto, 10. avgusta 2013, bo potekala akcija odstranjevanja zarasti na planini Velo polje, ki jo CIPRA Slovenija, Triglavski narodni park in Planinska zveza Slovenije pripravljajo v sodelovanju z Agrarno skupnostjo Bohinjska Češnjica, Jereka, Podjelje in Koprivnik. Planina Velo polje je ena od najvišje ležečih živih planin v Triglavskem narodnem parku in predstavlja izjemno kulturno in naravno krajino. Širše pašno območje planine zajema Veliko in Malo polje ter planino pod Mišelj vrhom. Planina se lahko pohvali z več stoletno tradicijo visokogorske paše ter izdelave sira in skute. Planina je dostopna le peš. Pašne površine so ves čas izpostavljene naravni sukcesiji zaraščanja z grmovno in drevesno vegetacijo, saj se planina nahaja na zgornji gozdni meji. Zaradi upadanja števila živine v zadnjih desetletjih ter tudi manjšega števila ljudi (pastirjev, pastiric, majeric ter majerjev), ki so pomenili dodatno delovno silo, se je planina mestoma zarasla. Namen vsakoletne akcije odstranjevanja zarasti je pomoč tradicionalnemu pašništvu na nedostopnih planinah, ki je zaradi izjemne kulturne dediščine pomemben segment edinstvenosti našega edinega narodnega parka. **Akcijo bodo četrto leto zapored** izvedli naravovarstveni nadzorniki TNP, prostovoljci CIPRE Slovenija in PZS ter predstavniki agrarne skupnosti.

O AKCIJI OGENJ V ALPAH

Namen dogodka Ogenj v Alpah, ki ga mednarodna nevladna organizacija CIPRA obeležuje od leta 1986 vsako drugo soboto v avgustu, je **opozoriti na celovit način reševanja okoljskih in razvojnih vprašanj v Alpah**. Naravne in visokogorske pokrajine postajajo vse pogostejše žrtev turizma in energijskega preobrata. Tako kot so nekoč kresovi na vrhovih pomenili opozorilo za prihajajočo nevarnost, danes luč z vrhov in dolin pomeni opozorilo na občutljivost alpskega prostora. Alpe, ki v 1200 km dolgem in 300 km širokem loku delijo Evropo na dva dela, so poleg Sredozemlja največji ekosistem v Evropi. Alpe so tudi zakladnica pitne vode in galerija neponovljivih naravnih in kulturnih fenomenov, biotske in krajinske raznovrstnosti. Slovenske Alpe predstavljajo pomemben življenjski prostor za preko 365.000 ljudi, ki v njem prebivajo, kakor tudi za ostale prebivalce Slovenije, ki tam iščejo zaposlitev, predvsem pa priložnost za oddih, sprostitvev in rekreacijo. S svojimi naravnimi danostmi so Alpe glavni vodni vir, hkrati pa nudijo priložnosti za razvoj gospodarskih panog, kot so turizem, kmetijstvo, gozdarstvo in lesna industrija ter energetika.

SPOROČILO LETOŠNJE AKCIJE se dotika vpliva velikih projektov na alpsko okolje. Ti se pogosto predstavljajo kot zeleni, četudi je njihov vpliv pogosto vse prej kot okolju prijazen. Smučišča se širijo v višje lege ali iščejo 'zelene' načine zasneževanja, povsod v Alpah se intenzivno vlaga v gradnjo infrastrukture doživljajskega turizma, kot so viseči mostovi, razgledne ploščadi ali adrenalinski parki. Prav tako se v Alpah kar naprej gradijo nove elektrarne, ki so namenjene proizvodnji električne energije iz vodne energije, vetra in sončne energije. Za proizvodnjo novih kilovatnih ur 'zelene' elektrike se žrtvujejo potoki in reke, zaradi pozidave je okrnjena podoba pokrajine. Urejanje dostopa do gorskih območij in gradnja infrastrukturnih objektov za proizvodnjo električne energije se opravičujeta kar z nujno potrebnimi delovnimi mesti.

Tovrstni projekti se vse pogostejše pojavljajo na območjih, ki so varstveni status dobila predvsem zaradi svojega neokrnjenega okolja, pokrajinske lepote ali pristnosti izjemnih naravnih vrednot. Zato v nekaterih občinah zaradi ekonomskih vidikov že razmišljajo, da bi obstoječo varstveno zakonodajo zaradi turizma oz. proizvodnje električne energije omilili ali celo odpravili, pri tem pa so s svojim kratkovidnim odnosom mirno pripravljeni sprejeti dejstvo, da bi s tako odločitvijo ogrozili razvoj uspešnih počitniških destinacij z izjemno naravno in visokogorsko pokrajino. Tak razvojni trend je treba obravnavati resno, saj je podobna prizadevanja mogoče že

zaznati tudi na parlamentarni ravni. **Zato slovenska akcija letos podaja sporočilo, da veliki projekti v Alpah ne smejo ogroziti trajnostnega razvoja.** Trajnostni razvoj gorskih območij v teh časih nudi nove razvojne možnosti, ne pa udejanjanje preživetih vzorcev. Žal se dogaja, da ravno v teh kriznih časih prepogosto zanemarjamo vidike trajnostnega razvoja. Eden takih primerov v Sloveniji je predvidena napeljava plinovoda Južni tok skozi Zgornjesavsko dolino.

Gorska območja potrebujejo novo razvojno vizijo, ki bi temeljila na človeških virih, upoštevala socialne kompetence, koncept ničelne ali minimalne rasti, lokalnih krogotokov in seveda trajnostni razvoj.

V AKCIJI OGENJ V ALPAH LAHKO SODELUJE KDORKOLI

Vsi lahko sodelujejo v akciji **skozi ves mesec avgust in sicer s simbolnim načinom prižiga 'ognja' na slovenskih vrhovih** (sveča, bliskavica fotoaparata ali novoletna kresnička), s čimer načelno podprete sporočilo letošnje akcije. Sodelujoče prosimo, da pošljejo fotografijo s slovenskih vrhov s pripisom, kje so bili, na naslov: slovenija@cipra.org.

FILMSKI VEČER: 10. avgust 2013, ob 20.30, v Stari Fužini

Planšarstvo v Bohinju: Pašna srenja Studor – Stara Fužina

Planšarstvo in z njim povezano sirarstvo je skozi zgodovino predstavljajo temelj kmetijstva v Bohinju. V preteklosti je delovalo več kot 40 planin, ki pa so danes žal večinoma zapuščene. Obstoj visokogorske paše ima velik pomen za ohranjanje kulturne krajine in kulturne dediščine ter za ohranjanje znanja izdelave različnih vrst mlečnih izdelkov od masla, pinjenca, skute do mohanta in drugih vrst sirov. Filmski zapis etnologa dr. Naška Križnarja predstavlja dragocen zapis časa, ki je skorajda izginul in kljub temu nostalgičen in romantičen v očeh današnjega opazovalca.

Režiser: dr. Naško Križnar.

Produkcija: Slovensko etnološko društvo.

Leto nastanka: 1979.

Dolžina: 15'.

Sfinga

V začetku meseca avgusta 2010 so začeli odkrivati skrivnosti Triglavske stene s snemanjem novega slovenskega filma Sfinga. Glavno vlogo v filmu odigra kar Sfinga sama. Sfinga se je vse do srede 60-ih let uspešno upirala prvim osvajalcem. Leta 1961 je Alešu Kunaverju in Kazimirju Drašlarju v levem delu Sfinge uspelo preplezati prvo smer. Njen obraz pa je ostajal nepreplezan vse dokler se pod steno na isto vrv nista navezala Ante Mahkota in Peter Ščetinin. Po številnih urah naporov sta rešila skrivnost obraza in se vpisala v zgodovino, saj je smer pomenila najtežji tehnični vzpon v Sloveniji. Skoraj trideset let kasneje sta jo povsem prosto preplezala Gregor Kresal in Miha Kajzelj. Tako smo Slovenci še enkrat dobili svojo najtežjo gorsko smer, tokrat preplezano brez tehničnih pripomočkov. Film na simpatičen in izviren način primerja prvenstveni in prvi prosti vzpon v smeri Obraz Sfinge, ki se nahaja v najbolj markantnem delu triglavske severne stene. Z estetskimi in dih jemajočimi posnetki predstavi lepo in mogočno okolje simbola slovenstva z mistično Sfingo na čelu ter vse štiri protagoniste obeh ključnih vzponov, ki ju ločuje obdobje treh desetletij. Osrednja zgodba gledalca popelje od priprav alpinistov na vzpon, po poti do stene in preko nje, vse do tako zelenega vrha.

Idejni in tehnični vodja projekta: Tine Marenče.

Scenarist in organizacijski vodja projekta: Gregor Kresal.

Režiser: Vojko Anzeljc.

Produkcija: Produkcijaska skupina Mangart.

Igrajo: Gregor Kresal, Miha Kajzelj, Miha Marenče, Anže Marenče, Ante Mahkota in Peter Ščetinin.

Leto nastanka: 2011.

Za vprašanja so vam na voljo:

dr. Matej Ogrin, CIPRA Slovenija, 041 612 604, ogrin.matej@siol.net

Tina Markun, Triglavski narodni park, 04 57 80 217 tina.markun@tnp.gov.si

Zdenka Mihelič, Planinska zveza Slovenije, 041 222 358, zdenka.mihelic@pzs.si.